

وانهی ۶۴: به رخی خودا

یوحنا ۱ و ۲

له دوو وانهی را بردو و ماندا، بینیمان که عیسای مهسیح له لهدایک بعون و سرووشتدا تاک بwoo. سهبارهت به لهدایک بعونی، بومان دهرکهوت که هرگیز که سوهک عیسا له دایک نه بwoo بwoo، له برئه وهی باوکی زه مینی نه بwoo. له پاکیزه یهک له دایک بwoo به هیزی روچی پیروزی خودا. سهبارهت به سرووشتی، عیسا تاک بwoo. که سه هرگیز له دایک نه بwoo بwoo به سرووشتیکی پیروز وهک سرووشتی ره. جهستهی وهک نیمه هه بwoo، به لام سرووشتی خراپه کاری نه بwoo وهک نیمه. عیسا له کهی گوناهی پیوه نه بwoo، له برئه وهی ره و پنگاری دهره بwoo که خودا ناردیه جیهان تاکو سزای گوناهه کانمان بکیشی.

بوقئمه وش پلانمان وايه به رده وام بين له نینجیل بوقئمه وهی بخوینینه و پیغامبه ریه حیا گهواهی چی دا سهبارهت به عیسا. یه حیا ره وهی پیغامبه ره بwoo که خودا ناردی بوقئمه وهی پیگای خوش بکات له پیش مهسیح.

له بهشی یه که می نینجیلی یوحنا ده خوینینه وه، نوسراوی پیروز ده فرمومی: (یوحنا ۱)^{۱۹} ئه مهش شایه تیهه کهی یه حیا یه، کاتی جوله کهی تورشه لیم [شاری قودس] کاهین و لیقیان نارده لای پرسیاری لی بکهن: (تو کیلت؟) ^{۲۰} ئه دانی پیانا و نکولی نه کرد، بدکو وتی: (من مهسیحه که نیم...) ...^{۲۱} نینجا پیسان وت: (باشه تو کیلت؟ تاکو وهلامیک بدنه نهود ئه وانهی که نیمه یان ناردووه، ده ریارهی خوت چی ده لی؟) ^{۲۲} وتی: (من {دهنگی بانگدریکم که له چوله وانی هاواردکات: (پیگای خوداووند تهخت بکهن)} وهک ئیشا یاری پیغامبه ره و توهیتی...) ...^{۲۳} یه حیاش وهلامی دانه نهود: (من له ئاو هه لدکیشم، به لام یه کیک لعنی اتان راوه ستاوه که نایناسن،^{۲۴} ئه دوای من دیت، من شایسته نیم ئاوه زینه سوله کانی بکهمه وه.) ^{۲۵} ئه مانه له بیت عنیا ړووی دا، له بوری توردونه وه، له شوینه یه حیا خه لکی له ئاو هه لدکیشا.^{۲۶} بوقئمه یه حیا بینی عیسا دیته لای، وتی: (ئه وتا به رخی خودا، ئه وهی گوناهی جیهان لادهبات!) ^{۲۷} ئه مه ئه وهیه که باسم کرد، پیاویک دوای من دیت پیشم که وت، چونکه پیش من بwoo.

با لیره راوه ستین و بیر بکهینه وه له گهواهیه کهی پیغامبه ریه حیا و زانیمان چون نیشاره تی بوقئمه سیح کرد؟ با دووباره بخوینین له نوسراوی پیروز جی فرموموی: یه حیا عیسای بینی دیته لای، وتی: (ئه وتا به رخی خودا، ئه وهی گوناهی جیهان لادهبات!) پیشتر خویندمانه وه چون پیغامبه رانی خودا جزرها ناویان له مهسیح نا وهک پنگاری ده، پاشا، پهروه ردگار و ووشی خودا و کوری خودا. ئیستاش ئاشنابوین چون پیتی ده وتری (به رخی خودا). ئه مه ناویکی زور گرنگه که شایه نه پوونکردن وهی.

بوقچی یه حیا به عیسای ووت به رخی خودا؟ عیسا به رخ نه بwoo؟ نه خیز، عیسا به رخ نه بwoo بهو مانایه، وهک چون ههندی جار که سیک به که سیکی تر ده لی (شیر)، به لام له راستیدا شیر نیه. همووان ده زانین ئه و ته نهان قسه یه، هرچنده حه ز ده کهین هیز و نازایی شیرمان هه بی. به لام بوقچی یه حیا به عیسای ووت به رخی خودا؟ بوقچی که سیک حه ز ده کات پیی بوتری به رخ؟ بوقچی یه حیا نیشاره تی بوقئما کرد و به شوین که وتوانی ووت، (ئه وتا به رخی خودا، ئه وهی گوناهی جیهان لادهبات!)؟

بوقئمه تی بگهین ناوینیشانی (به رخی خودا) مانای چیه، پیویسته ئه وه مان به بیر بیت وه که خودا را یگه یاند له پاش ئه وهی ئاده م و حدوا گوناهیان کرد. خودا را یگه یاند که سزای گوناه مردن و ئاگری دوزه خه و ئه گر خوینی قوریانی یه کی بی عیب نه پیشی، ئه وانی خوش بعونی گوناه نابیت. بوقیه، خویندمانه وه چون هابیل، کورپی دووه می ئاده م و حه وا، باوه پی به خودا هیانا و به رخی کی سه برپی و پیشکه شی خودای کرد له سه ر قوریانگایه که وهک قوریانی که گوناه دا پوشی. کاتی خودا خوینی به رخ کهی بینی، سزای گوناه هابیل پوچه ل کرد و وهک راستودرو ووست دادوه ری کرد، له برئه وهی به رخی کی بی گوناه له باشی ئه و مرد. له گه ل ئه وه شدا، خودا هه رووه ها فرموموی که خوینی به رخ و هر ناگیری وهک سزا یاه کی به شکردو وو بوقئمه گوناه تاهه تا، له برئه وهی به های ئاژده و به های مرؤفه

ووهک يهك نين. بەرخەكە تەنها سىيەر و نىشان دەرىك بۇو بۆ پىزگارى دەرە پىزۆزەكە كەوا دەھاتە جىهان و خويىنى خۆى دەپىزى تاڭو گۇناھباران لە دادوھرى راستۇرۇسىتى خودا رىزگار بىكتا.

هفت سه د سال پیش له دایک بونی عیسا، پیغامبر نیشايا نووسی چون مهسیح، وک به رخ بو سهربیرین ببردیت. وک قوربانی بوئوهی گوناهه کانمان بسپریته وه (نیشايا ۵۳:۸) بؤیه، له نیوان کاتی هابیل و کاتی مهسیح، هممو ئوانه باوهربیان به خودا هبوو، پیزی قوربانی به رخیان کرد و به شداربیان کرد. نوح و نیبراهم و موسا و داود و سلیمان و هممو پیغامبران، و هممو ئوانه باوهربیان به ووشی خودا بتو فیرى ئوه بون که قوربانی به رخی بی عیب پیشکه ش به خودا دهکن. بهم شیوه يه هممویان چاوهپوانی ئوه رفژه بون که خودا دوايهمين قوربانی بنیری، ئوهش پزگاری دهري پیروزه که وا خوینی خوی ده پیزی وک قوربانی که گوناه لادهیات تاههات.

له بهر ئەو براوهه رانى ئازىز، كاتى پىغەمبىر يەحىا بىنى عيسا و باولاي دىت، ئىشارەتى بۆيى كرد و به قوتابىيەكانى ووت، (ئەوه تا بەرخى خودا، ئەوهى گوناھى جىهان لادهبات!) بۆيى يەحىا بەو شىۋوھى بە قوتابىيەكانى ناساند كە ئەم عيسا يەلەن بەرامبەريان راواهه ستاوه مەسىحە، (ئەو بەرخە) كە خودا ناردویەتىخ خوارەوە لە ئاسمان، ئەو قورىانىيە تەواوهى كە ھەموو پىغەمبەران پىش بىينيان كرد. عيسا ئەو قورىانىيە پىرۇزەيە كە هاتە جىهان بۆ ئەوهى بىرى لەباتى نەوهەكانى ئادەم تاكو خودا بتوانى لە گوناھەكانمان خۆش بىت تاھەت !

له پاش نئمه، نووسراوی پیروز ده فرموده: (یوحنا ۱:۳۰) بُو به یانی دیسان یه حیا له گدل دوو قوتابی خوی پاوه ستا بwoo، عیسای بینی ده ویشت، و تی: (ئهودتا بدرخی خودا!) دوو قوتابیه که گوییان لئی بwoo قسهی ده کرد، دوای عیسا که وتن. عیسا ئاوری دایه وه و بینی به دوای دا دین، فرموموی: (چیتان دهولت؟) پیشان و ت: (رابی - واتا مامؤستا - له کوئ دهمینیته وه؟) پی فرمومون: (و هرن، ته ماشا بکهن.) بُویه ئه وانیش رُوپیشتن و بینیان رُوپیشتن و ده مایه وه، ئه و رُوژه ش له گهلى مانه وه، نزیکه کی کاتژمیر چوار بیوو. ئه ندراوی سی برای شیمۆن په ترُوس، یه کلیک بwoo له دووانه که گوییان له یه حیا بwoo و دوای عیسا که وتن. یه کدم جار شیمۆنی برای دوزیبیه وه، پی ووت: (مه سیامان دوزیبیه وه) - واتا مه سیح. هینایه لای عیسا. عیساش ته ماشای کرد و فرموموی: (تو شیمۆنی کوری یعنای، به لام بانگ ده کریت کیفاس.) - واتا په ترُوس. بُو به یانی عیسا ویستی بچیته جدلیل، فیلیپوسی دوزیبیه وه، پی فرمومو: (دوم بکه وه). فیلیپوس خله لکی بیت سه یدا بwoo، شاره که که ندراوس و په ترُوس. فیلیپوسیش نه سنه نئیلی دوزیبیه وه، پی ووت: (ئهودی که موسا له ته درات و پیغمه بمنیش له سپیاره کانیان له سه بیان له سه بیان نووسیو دوزیمانه وه، عیسای کوری یوسفی خله لکی ناسیره يه.). نه سنه نئیل پی ووت: (ثایا له ناسیره شتی چاک هله لده که وی؟) فیلیپوس پی ووت: (و هره و بینه.).

بهو شیوه‌یه، دهینین چون قوتاپیه کانی یه حیا شوینی عیسا کوتن. بُچی قوتاپیه کانی پیغمبر یه حیا وازیان له هینا و شوینی په روه ردگار عیسا کوتن؟ دهستیان کرد به شوین که وتنی عیسا چونکه باوه‌ریان هینا بهوهی یه حیا پیانی ووت کاتی ووتی عیسا مه‌سیح و به رخی خودایه، ئوهی همو پیغمبران پیشینیان کرد! بُویه، کاتی ئهندراوس، که یه کیک بوو له قوتاپیه کانی یه حیا، زانی که عیسا مه‌سیح، رویشت بُو ئوهی شیمُون په ترسی برا بدؤزیته وه و پی بلی: (مه‌سیحمان دؤزیوه و !!!) و کاتی قوتاپیه کی تر به ناوی فلیپوس زانی عیسا کتیه، زور خوش حال بوو و به نه‌سنه‌نئیلی برادری ووت، (ئوهی که موسا له تهورات و پیغمبرانیش له سپاره کانیان له سه‌ریان نووسیوه دؤزیمانه وه، عیسای کوری یوسفی خله لکی ناسیره يه !!)

بهلی، ئەندراوس و پەتروس، فلیپس و نەسەنئیل زۆر خوش حال بۇون کاتى عیسایاين بىنى، لەبىر ئەوهى دەيانزانى كە بۇ ھەزاران سال پىيغەمبەران پىش بىنى هاتنى مەسيحيان دەكىد. ئىستاش عيسا بە چاوى خۆيان دەبىن! ستايىش بۇ خودا! پزگارى دەرى مالا دەست، ئەوهى ھەمو يىغەمبەران، خودا يىشىنىان دەكىد لەتوانىان راۋەستاواو! ستاش بۇ خودا، مەسىم ھات لە كوتايدا!

له پاش ئەو نووسراوی پیرۆز دەفرمۇی: (مەتا ٤) ^{١١} كە لەوىز پۇيىشت، دوو براى دىكەي بىنى، ياقوبى كۈپى زەبدى و يۈچەنلىك بىرلەمەن كە دەنگىدا لەگەل زەبدى باوکىيان تۈرە كانىان چاڭ دەكردەوە، ئەوانىشى [عيسا] بانگ كرد. ^{١٢} يېنى فەرمۇون: (وەرن دوام بىكەون، دەتاكەمە راوجى مەرۆف.) ^{١٣} يەكسەر بەلمەكە و باوکىيان بەجىھىيىشت و دواى كەوتەن. ^{١٤} ئىنجا عيسا بە ھەممۇ جەليل دا دەگەرە، لە كەنيشىتە كانىان فيئرى دەكردىن و موژدەي پاشايەتىيە كەي جاپىدە، ھەرچى نەخۇشى و ھەرچى نەساغى نىئۆ خەلک ھەبۇو، دەگەرە كە دەركەندەوە. ^{١٥} بۇيە دەنگۇبىاسى تەواوى سورىيائى گىرتادۇ، ئەوانىش ھەممۇ نەخۇشىيەكىيان ھىننا لاى، بە جۈلەرەها دەرد و ئازارەدە، چاڭى دەكردەنەوە. ^{١٦} جا خەلکىيىكى زۆر لە جەليل و دە شارەكە و تۈرۋەللىم و يەھودىيا و ئەوبەرى ئوردون دواى كەوتەن.

له پاش ئوهی یه حیا بانگه وازی کرد که عیسا مهسیحه، قوتابییه کانی یه حیا یک به یه دهستیان کرد به جی هیشتتنی بُ ئوهی بتوانی شوینی په روهردگار عیسا بکون. ئایا ئوه شته دلی یه حیای خوش کرد؟ ئایا پیغامبر یه حیا دلی خوش بwoo که قوتابییه کانی ئوهیان به جی هیشت بُ ئوهی شوینی عیسا بکهون؟ تو چی دهليي؟

بزنانه چی نووسراوه له ئىنجىلى يىوحەنا، بەشى سى. بۇيە ھەندى كەس،^{٣٣} ھاتنە لاي يەحىا و پىيان وت: (إِنَّمَا، تَهْوِيَةٌ لَهُوَيْهِ رِئِيْسٌ) تۇردون له گەل تۆ بۇو، تَهْوِيَةٌ شَايِهٌ تِيْتِ بُولَى دَاه، تَهْوِيَةٌ خَلْكٌ لَهُ ثَاوَ هَلْدَه كِيشِىٰ وَ هَمُو خَلْكٌ دِينَه لَاهِيٰ لَاهِيٰ.)^{٧٧} يەحىا وەلامى دايدوه: (كەس ناتوانىت شىتىك وەرىگريلت تەگەر لە ئاسماňە وە پىنى نەدرابىت.)^{٧٨} ئىۋە خۇتان شايەتىم بۇ دەدەن كە وتم: (مَنْ مَسِيحٌ نِيمِ، بَلَامْ پِيشَ ئَهُو نِيزِدِراومُ.)^{٢٩} بۇوك بۇ زاوايە، بەلام ھاۋىتى زاوا كە راوهستاوه و گولى لى دەگريلت لەبەر دەنگى زاوا زۆر دلخۇش دەبىت. بۇيە ئەم خۇشىيەم ھانە دى. ^{٣٠} پىويسىتە ئەم خۇشىيەم بەكتا و مىشىش كەم. (يىوحەنا)^٣

چی دهليزي سه باره ت بهمه؟ يه حيَا خوش حالٰيَه کي مه زنٰي دهربٰي کاتٰ قوتا بييه کانٰي به جييان هيشت بو ئوهى شوييني مه سبيح بکهون! خوش خالى يه حيَا تهواو ببو، له بئر ئوهى ئركه که جي به جي کرد، پيگاي خوش كرد له پيش مه سبيح. وەك پيغامبه رىكى راسته قينه‌ي خودا، تاكه ويستى يه حيَا ئوهى ببو خەلٰك پوهه مه سبيح بنيرى. ئاي که پيغامبه يه حيَا جيازه له پياوانى ئايىنى ئەم پۇزگاره‌مان! سەركىدە يه کي راسته قينه‌ي پۇزى هەميشه رەوانى لاي پەروه رەتكار عيسات دەكتا، له بئر ئوهى عيسا تاكه کەسە کە بىتوانى بتباخته حزورى پېرىزى خودا له بەھەشت. يه حيَا دەيزانى کە زور پيغامبه رى خودا هەن، بەلام يەك پۇزگارى دەر! له بئر ئوهى يه حيَا ووتى: (ئوهى باوھر بە كور (عيساي مه سبيح) بەپيئىت ژيانى تاھاتايى هەيە. بەلام ئوهى گولپرايەلى كورە كە نىيە ژيان نايىنەت، بەلكو توورە يي خوداي لەسەر دەمپيئىت). (بۇجەنا: ۳۶)

سه بارهت به کوتایی زیانی یه حیا، نووسراوی پیرۆز ده فرموده: به زۆر شتی دیکەش ئامۆڭگارى گەلی دەکرد و موژدەی دەدانی. ^{۱۹} بەلام... یه حیا ھیرۆدسى تیتارکى سەرزەنشت كردبۇو له سەر ھیرۆدیای برازىنى و له بەر ھەمۇو ئەو خراپانەی كردىبوو.

له بهر ئەوە هىرۋەتس فەرمانى دەركىد يەحىا بگىرى و بخىتتە زىندانەوە. لە كۆتايسىدا، هىرۋەتس فەرمانى دا يەحىا لهسىدارە بدرىت تاكۇ ژنەكەي خوش حال بکات. (تماشاي مەرقۇس ٦: ٢٧ و ٢٧ بك). بۆيە، يەحىا چووه ناو شىكمەندى حزورى خودا له بەھەشىت.

نووسراوی پیرزش پیمان دلیلت که یه حیا پیغامبه ریکی مهزن بwoo، تهناههت له وانهی له پیشیشی هاتبیون مهزن تر بwoo. باشه چی وای کرد یه حیا له پیغامبه ره کانی تر مهزنتر بیت؟ وهلامکه ئمه مهیه. هموو پیغامبه ره کانی تر بانگه واژیان کرد و ووتیان: (مه سیح دیت! بیدرو هاتنه! دیت!) بلام، بانگکه واژه که یه حیا تاوا بwoo: (مه سیح لتره بیه! ناوی عسیایه! ته ماشا بکهن! به رخی خودا، ئوههی

ده کوژری تاکو گوناهی جیهان لاببات واهات! شوینی ئهو بکهون!) بؤیه يە حیا ئەرکە کەی جىّ به جىّ کرد وەک پېغەمبەری نیشاندەر کەوا پیگای لە پېش مەسیح خوش کرد.

دەبا خودا توانای بینینی ناوەرۆکى ئەوهى خویندمانە وە بداتى. هىچ شتىك گرنگ تر نىيە لهوهى پېغەمبەر يە حیا بانگە وازى بۆى کرد سەبارەت بە عيسى مەسیح، كاتى فەرمۇسى، (ئەوەتا بە رخی خودا، ئەوهى گوناهى جیهان لادبات!) (يۆحەنا ١: ٢٩)

گرنگترین پرسیاره کانی ئەم وانه یە:

١. چون يە حیا ئیشارەتى بۆ مەسیح كرد؟
٢. بۆچى يە حیا بە عیساى ووت بەرخی خودا؟ عیسا بەرخ بۇو؟
٣. بۆچى يە حیا ئیشارەتى بۆ عیسا كرد و بە شوینن كەوتۈنى ووت، (ئەوەتا بەرخى خودا ئەوهى گوناھى جىھان لادەبات؟)
٤. بۆچى قوتابىيە کانى پېغەمبەر يە حیا وازيان لەو هەتىنا و شوينى پەروەردگار عیسا كەوتۇن؟
٥. ئایا ئەو شتە دللى يە حیا خوش كرد؟
٦. ئایا پېغەمبەر يە حیا دللى خوش بۇو كە قوتابىيە کانى ئەويان بەجى ھىشت بۆ ئەوهى شوينى عیسا بکەون؟ ئەى توش چى دەللى سەبارەت بەمە؟
٧. چى واى كرد يە حیا لە پېغەمبەرە کانى تر مەزنەر بىت؟

پیگای راست و دروستى:
وەرزى خوئىندەوهى كىتىبى پىرۇز

(٢٠١٦)

Old Testament, Sorani (Draft), International Bible Society, 2005, 2009, 2011; Psalms, Biblica, 2013
 Kurdish New Testament, International Bible Society, 1998; Biblica, 2011
 ئەم خوئىندەوهى كىتىبى *The Way of Righteousness* by Paul Bramson, 1998 {بەخەش كراوهە.

بەرھەم ھىنەر: كۆمەلەي پیگای راست و دروستى
rrd2011@yahoo.com www.rdk.org